

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet

2025/0241(COD)

Svar på Remiss om förslag Europaparlamentets och Rådets förordning om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028-2034

Hushållningssällskapens Förbund har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslag.

Artikel 6 punkt 3 och 4 Den minskning av stöden som föreslås över visst stödbelopp samt ett takbelopp för maximalt stöd kommer försvåra kraftigt för en positiv utveckling av produktionen av jordbrukets produkter. Den kommer innebära ökad regelbörda för företagen att kunna bekräfta varför en uppdelning av de större sambrukade brukningsenheter som finns idag sker och samtidigt som kontrollerna för de myndigheter som utför dessa kommer att öka. Företag i alla storlekar behövs för hållbar utveckling av produktionsmetoder, tillämpningen av ny teknik i växtodling och djurproduktion och för ökad beredskap i livsmedelssystemen. Vi saknar en tydlig analys av vilka konsekvenser en nedtrappning vid denna nivå skulle betyda för landets livsmedelsförsörjning.

Artikel 6 punkt 5 Kriterier för att företagens verksamhet ska betraktas som aktivt och bidragande till livsmedelsförsörjningen riskerar att öka osäkerheten och den administrativa bördan för mindre gårdar.

Artikel 6 punkt 6 Att gårdsstöd inte ges till pensionärer efter 2032 kommer också leda till ökad regelbörda för företagen och ökad kontroll från de myndigheter som kontrollerar detta. Vi har flertalet jordbruk som bedrivs i olika bolagsform där en åldersregel kommer vara mycket svår att kontrollera. Vi anser att denna punkt inte kommer att kunna kontrolleras på ett rättssäkert sätt och dessutom innebär en stor risk för åldersdiskriminering. Om fokus ska ligga på aktivt brukande som bidrar till livsmedelsförsörjningen bör kraven på produktion vara tillräckliga - åldern eller pensionsutbetalningar är inte nödvändigtvis kopplade till produktionsförmågan. Tvärtom så förekommer passivt brukande spritt i alla åldersgrupper.

Ett enklare och mer effektivt sätt att öka tillgängligheten för företag med produktion skulle vara att kraftigt minska stöd till permanent träda/oskördade vallar inom gårdsstödet. Detta skulle även flytta stöd från markägare till lantbrukare med produktion.

Dessa 4 punkter kommer inte att leda till ökad livsmedelsproduktion eller att unga eller nystartare har lättare att etablera sig. För detta behöver lönsamheten öka inom hela sektorn samt regelbördan minska.

Artikel 11 punkt 1 För att trygga produktionen borde ett kopplat stöd utgå för att kunna odla proteingrödor inom Sverige i stället för att importera detta från andra icke Europiska länder.

Detta ger också ökad trygghet vid olika begränsningar för import då idag är det större global oro än det varit på länge. De kopplade stöd som finns idag för nötsektorn bör även finnas framöver för att säkerställa denna produktion.

Att återigen koppla rätten till stöd till en livsmedelsproduktion är helt nödvändigt om vi ska få mer produktion över hela landet. Det är inte tillräckligt att med stöd endast ersätta för delar av merkostnader eller inkomstbortfall om jordbruk i hela landet ska kunna vara konkurrenskraftiga.

Ett kopplat stöd till moderdjur för köttproduktion skulle även kunna stärka gruppen av mindre producenter (oavsett om det är nöt, får eller getter) och därmed bidra till att fler producerande företag kan etablera sig och utvecklas och bidra till ökad livsmedelsförsörjning och beredskap. I många områden i Sverige finns det utrymme att öka antalet mindre gårdar och öka utnyttjandet av mark för livsmedelsproduktion. Framför allt i delar av landet där stora gårdar och/eller spannmålsproduktion inte är möjliga att driva lönsamt måste stöden även riktas och/eller anpassas till deltidslantbruk och mindre företag som ett viktigt led i livsmedelsproduktionen.

Artikel 14 punkt 1 I stödpaket för unga lantbrukare eller ny startade lantbruksföretag är rådgivning en viktig punkt. Att få dessa företag medvetna om detta kan vara genom riktat stöd via rådgivnings checkar att använda under startåret och som uppföljning under de närmaste åren. Eftersom det blir svårare att kunna belåna fastigheterna fullt ut hos bank för unga eller nystartade jordbrukare från banker är en form av statiglånegaranti viktig för att kunna öka denna grupp inom jordbruksnäringen.

För att även mindre gårdar ska kunna bli mer lönsamma behövs det, förutom ett stödsystem som gynnar denna grupp, även ett kunskapsstöd. Med en lägre omsättning i företagen minskar möjligheten till att köpa in rådgivning eller att delta på utbildningsaktiviteter vilket i sin tur kan leda till att dessa gårdar får ytterligare sämre lönsamhet. Stöd till kompetensutveckling med fokus på mindre jordbrukare skulle kunna båda öka lönsamheten samt stärka deras resiliens över tid.

Artikel 15 Rådgivnings insatser behövs också för att för att främja generationsskifte och dessa behöver förtydligas i startpaket för unga eller nystartade jordbrukare. Ett stort hinder idag är att generationsskiften försenas då olika skatteregler gör det svårare att avsluta sin jordbruksdrift utan stora skattekonsekvenser.

Artikel 17 Stöd till avbyttjänster kan vara en viktig faktor för att långsiktigt öka intresset för branschen, möjliggöra ägarskiften och bidra till en robust primärproduktion.

Artikel 20 punkt 3b Det är av största vikt att den riktade rådgivningen är opartisk och sker gärna genom mentorskap eller olika erfa grupper för unga jordbrukare. Denna rådgivning borde även rikta in sig på de nystartade jordbruksföretagen också och vara möjliga för företagen i olika storlekar att ta del av

I övrigt har vi inga synpunkter.

Stockholm 2025-12-18

Bo Selerud
Förbundsdirektör
Hushållningssällskapens Förbund